

Pripomočki proti majski bolezni so tisti, kakor proti griži ali gnjilobi. Zanesljivega pripomočka še ni. Sploh je pa vseh teh bolezni se ložje varovati, nego jih pa odpraviti, kadar se pa kažejo v panji. Zatorej je pa dolžnost vsacega čebelarja, da naznani drugim čebelarjem, ako se pri njem pokaže taka bolezen.

Majska bolezen posebno pospešuje nezrel med, kateri rad zavre. Zatorej naj se tak med ne poklada čebelam. Čebelar naj torej pozni jesenski med porabi v druge namene. Kakor se kolera ne loti človeka, ki je zdravega želodca in ima redno dobro hrano, ravno tako se gniloba, griža in majska bolezen manj lotijo čebel, ki dobivajo zdrav med.

Razume se pa tudi, da je pri majski bolezni, kakor pri griži in gnilobi treba skrbeti pred vsem za snažnost, ker s tem se pride v okom nekoliko razširjenju bolezni. Tudi pri teh boleznih se priporoča karbolova kislina kot dobro varovalno sredstvo. Učenjaki zadnji čas obračajo tudi na omenjene čebelne nalezljive bolezni večjo pozornost, kakor sploh na nalezljive bolezni in nadejamo se, da tudi pogodé kako zanesljivo sredstvo proti njim. Sedaj ko je odkril vzrok tem boleznim, bode to tudi ložje. Praktičnih čebelarjev dolžnost je pa, da jih pri tem podpirajo in priobče po listih ali kako drugače vse, kar sami opazijo.

O žeji pri čebelah smo pa že jedenkrat govorili v tem listu. Žeji se pa seveda drugače odpomoči ne more, da se čebelam na primeren način piti da. Ker pa vlaga po zimi v panjih pospešuje plesen, ni dobro dajati čebelam preveč pijače, zatorej je treba tudi tako gledati, da čebele žejne ne postanejo. Čebele, katere kaj vznemirja ali katere imajo v panjih mrzlo, rajši žejne postanejo. Umen čebelar bode torej gledal, da bodo čebele imele mir in pa da bodo po zimi na gorkem. Tako smo popisali ob kratkem čebelne bolezni. Mnogoštevilne niso, ali so nevarne in mnogo čebelarjev je že zaradi teh bolezni obubožalo. Če smo svojim poukom kaj pripomogli, da se z umnim ravnanjem omeje te bolezni, dosegli smo svoj namen.

Kmetijske raznoterosti.

Kako naj se ravna z mesom po letu? Velike sitnosti imajo gospodinje z mesom po letu, če nimajo ledenice. Priporoča se, da se meso, ki začne dišati, dobro spere z raztopino nadmanganovo-kislega kalija. Toliko te soli, kolikor jo moreš prijeti z dvema perstama, zadošča za celo skledo vode.

Sredstvo proti polžem. Nage polže na vrtilih poloviš s tem, da narežeš gladkih vrbovih šib in iz njih na tak način potegneš lub, kakor otroci, kadar delajo piščalke. Tacih piščalk nadevaj po vrtu, dokler so še sočne od znotraj. Polži bodo kmalu vanje zlezli srkat sladek vrbov sok. Čez nekaj časa piščalke poberi, iz njih iztresi polže in jih uniči.

Gorka voda za rastline. Preiskave so pokazale, da nekatere rastline začno kmalu cveteti, če se jim priliva precej gorka voda. Posebno se priporoča oleandrom, granatnim drevesom prilivati vročo vodo, če nečejo cveteti, ali pa, če pešajo.

Rajska jabelka se ohranijo, če se zrela in nepoškodovana jabelka skrbno obrišejo in denejo v posodo s širokim vratom. Na to se polijejo s tekočino iz jednega dela kuhinjske soli, jednega dela jesiha in 100 delov vode, tako da so vse v tej tekočini. Na vrh se pa nalije za jeden centimeter na debelo najfinejega laškega olja.

Poučni in zabavni del.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

267.

Pogodba s Tippo-Tipom. Skozi šume.

Stanley je bil vesel Tippo-Tipa, in začel ga je nagovarjati, naj ga spremlja s svojimi ljudmi. Ali Arabec ni imel nikakega razloga, da mu pritegne, ni mu šlo v glavo, kako se more človek navduševati za tako potovanje. Odgovoril mu je toraj hladno: „Ako se belim ljudem dopada staviti na kocko svoje življenje, to ni razlog, da tudi Arabci tako delajo. Mi potujemo polagoma, mi idemo naprej malo po malem, lovimo robove in nabiramo slonovo kost, kar traje navadno po več let. Vi beli ljudje, vi se brigate samo za reke, jezera, brda, in trošite svoje življenje brez razloga in koristi. Pogledite tega starca, katerega vi imenujete Livingstone-a, in katerega smo videli umreti v Bissi, kaj je delal, česa je iskal celih petindvajset let tu v Afriki? On se ni obogatil, on nam ni nikdar nič daroval, ni lovil robov, ni skupljeval slonove kosti, drl je vedno samo naprej, a čemu?“

Na te razloge ni bilo odgovoriti Arabcu trgovcu da-si še tako inteligentnemu. Razen tega so bile pokrajine, preko katerih je Stanley hotel kreniti, naseljene s kanibali, divjaki, ostudnimi pritlikavci, kakor se je zatrjevalo. S kratka iti tje, bilo bi toliko, kakor iti v gotovo smrt.

Ker pa je Stanley tako živo nagovarjal in prosil Tippo-Tipa, dal se je vendar toliko omečiti, da je sklical svoje rojake, prijatelje in sploh vse, kateri so od blizu ali daleč poznavali te pokrajine, in jih poprašal za mnenje. Kedar so se posvetovali in razšli, reče Tippo-Tip Stanleyu: „Vsak mi odgovarja, da se ne spustim na takov pot. Vendar pa nečem zavreti vaših osnov, toraj pristajem, da vas spremim na šestdeset maršev a pod nastopnimi pogoji.

1. Vi mi hočete dati 5.000 tolarjev, ali 25.000 frankov.
2. Mi hočemo kreniti iz Njangua-a v pravcu, ki ga sami določite.
3. Onih šestdeset maršev ne sme dalje trajati, kakor tri mesce.
4. Hoditi hočemo po štiri ure na dan.
5. Na kraju teh šestdesetih maršev se hočemo ločiti, razen ako se hočete tudi vi vrniti z menoj.
6. Vi hočete plačati tudi sto in štirideset mojih mož, kakor sem se pogovoril z njimi. Ako se preje

preden dovršite šestdeset maršev, naveličate potovanja, mojih 5.000 tolarjev mi morate vse eno odšteti, ne da bi kaj utrgali.“

Stanley udari na roko. No ker se je toliko govorilo o nevarnostih, hotel se je Stanley pomeniti tudi s Pocockom. Razložil mu je položaj, navel je vse razloge za in zoper, in naposled ga je poprašal, kako on misli in sodi. Hrabri mladenih, ki je že več potov pokazal svojo srčnost, odgovoril je tako-le: „Moj stari oča so mi rekli, ko sem slovo jemal, da nimam zapustiti svojega gospodarja. Tu je moja roka, gospod Stanley, jaz grem z vami, vodite nas kamor kočete.“

„Prav dobro, Pocock, hvala!“

Drugega dne je podpisal Stanley pogodbo s Tippo-Tipom, in nekaj dni pozneje je krenila ekspedicija na pot, spremljana od 700 ljudi, katere je arabski glavar vodil seboj. Od tega števila se je imelo 300 mož oddeliti in ostati v Tati. Spremstvo je bilo oboroženo s puškami, strelicami in kopji. Četa Tippo-Tipova je vodila seboj še sto robov in petdeset dečkov, ki so bili za sluge, kuharje, tesarje, zidarje in kovače.

Ko so bili ostavili Njangu, prišli so kmalu v Mitambo, grozno šumo, katero so domačini Stanleyu popisavali kot pravo strašilo, kjer bode treba reči z Bogom solncu, in pretrpeti sila neprijetnosti. Z desne in leve stoji drevesasto grmovje do 20 črvljev visoko; tla so temnorujavo, napravljeno od drevesnih odpadkov, kateri se nabirajo že stoletja. Ker je dovelj vlage, zato so tla izredno plodna. Rastlinje je izredno raznolično, in raste bujno v tem vlažnem hladu. Veter naj brije zunaj kakor hoče, v globinah tega morja zelenila vedno vlada največji mir.

Da bi hoteli popisati, kaj se vidi kukcev v teh tropskih šumah, ne bi bilo dovelj jedno poglavje. V tem zabitem kraju se nahaja prava tvornica prirode, v katero človek ne more prodreti drugače, da plača svojo smelost z mrzlico ali malarijo.

Govori se o tišini šum! No za pozornega motrilca niso te afriške šume nikakor tihe. Brenčanje in cvrčanje od sto delavnih plemen napolnjuje s svojim nejasnim šumom poludnevno temo, katera vlada pod tem perjem. Tu se čuje škripanje na milijone čeljusti, besno psikanje vznemirjenih krdel, pripravljenih na boj, trenje drobnih kril, lazenje legij pod listjem, nenadni skok živali, katera se je prebudila, cvrčanje cvrčka, šumenje mravljišča in kvakanje volovske žabe. Dodaj k temu drgnenje vej, padanje perja, cepanje orehov in drugih plodov, krehanje vej, mrmljanje in vrščanje drevja, katero se ziblje in se zadeva, in spoznal bodeš, četudi si slep, da se v hladu tropske šume vodi brez števila malih rokodelstev, da se tu vrté delavci, katerih nikdo ne more prešteti. Ali samo tega naj nobeden ne trdi, da je šuma tiha.

Strašna tla, preko katerih je Stanley moral stopati, rodi veličanstveno vegetacijo. Tu so praproti,

ostre rastline, trstika, akacije, tamarinde, divja vinska trta, palme vsake vrste, oljika, datelji in na stotine drugih rastlin. Neprodorna gošča, v katerej se vse razstline boré in lové za palec zemlje, ponaša se z veličino in z razkošjem, kakoršna more vladati samo na tako toplem vrtu. Pot je bil neizmerno težaven, tu in tam kar neprehoden za nosilce ladije, in Stanley je moral sestaviti celo četo pijonirjev, kateri so s sekiro v roki delali pot.

Čez več dni, ko šumi ni bilo ne konca ne kraja, vidi Stanley nekega jutra Tippo-Tipa, kako čmeren gré k njemu. Dolgo sta se razgovarjala. Tippo-Tip je razložil vso grozo te situacije, in naposled je izrazil odkrito željo, da pretrga pogodbo.

Stanley je začutil, da je kritiški čas došel. Ali bode res moral ustaviti potovanje? Poskuša to in ono, da prepriča Arabca, koliko velja slovesna obljuba.

„To ni vse vkup nič,“ odgovori Tippo-Tip. „Na ta način bodem porabil skoro celo leto za teh šestdeset maršev. Jaz nisem nikdar preje videl te šume, in nisem si mogel predstaviti, da je sploh tak kraj na svetu. Zrak, ki se tu diše, ubija moje ljudi. Vi hočete ubiti tudi svoje. Ta šuma ni za drugo nego za opice in zverino. Prav res, jaz ne morem več naprej!“

Poučni in zabavni drobiž.

Živali in godba. V Londonu in Parizu so zadnji čas mnogo poskušali kako vpliva godba na živali. V londonskem zverinjaku so poskušali z gosli, flavto in dipljami. Ko je goslar zagodel pred medvedovo kletko, je velik medved vstal, vspel se na zadnje noge, stopil k ograji svoje kletke in gobec skozi vtikal. Neki mlad medved je pa skozi ograjo pomolil sprednje čape, kakor bi k sebi vabil goslarja. Drugi medvedje so pa mej godbo hodili gori in doli prav po godbenem taktu. Velik vtis je godba napravila na leve. Stopali so k ograji in pazno poslušali. Neki star lev je prav po taktu mahal z repom. Posebno je godba vplivala tudi na tigra. Mahal je z repom in migal z očesnimi vejicami. Orangutang je zaslišavši gosli, vzela odejo in se je vanjo zavil čez ušesa. Iz tega so sklepali, da mu je godba zoperna. Ko je zagodel diplar, je orangutang vrgel s sebe odejo in jel skakati. Videlo se je, da mu ta godba bolj ugaja. V Parizu se pa pri poskusih živali, razen jedne levice, ki se je ves čas sukala v kletki, niso nič zmenile za godce. Živali so torej le v Londonu muzikalične, v Parizu pa ne.

Nova konjica. V Franciji osnujejo nove vrste konjico. Namesto konj bodo ti vojaki imeli velbljode. Ta konjica je odmenjena za službovanje v saharški puščavi.

Zavetišče sv. Bernarda se bode baje v kratkem opustilo, ker ni več potrebno, odkar se je zgradilo po Švici toliko železnic. Samostan očetov benediktincev se je sezidal že v desetem stoletju in je 2470 metrov nad morjem. Sedanja poslopja so iz 17. stoletja. Menihi so na tisoče potnikom ob grdem vremenu rešili življenje, pri katerem človekoljubnem poslu so jih zvesto podpirali posebne vrste psi, naučeni iskat ponesrečene potnike po snegu. Brez teh minihov bi prejšnja stoletja bil promet nemogoč. Zaradi tega se bode pa zgodovina hvaležno spominjala še dolgo vrlih mož, ki so tukaj se toliko trudili za zdravje in življenje svojega bližnjega in tako zvesto opravljali svoje dolžnosti